

verwacht dat hij spoedig genoeg zal krijgen van zijn huidige verblijfplaats. In een geheime brief is bevolen om hem te verzekeren van de welwillendheid van de Hoge Regering, maar dat hij desnoods met geweld aan de contracten zal worden gehouden. Op het verzoek van de koning om de Cerammers toe te staan jaarlijks naar Batjan te varen, is geantwoord dat ze net zo zullen worden behandeld. Het bestuur is bevolen dit nooit toe te staan. De welgezinde prins Kalim Ponia die naar Batjan wil terugkeren, moet tot nader orde vastgehouden worden. Het is goedgekeurd dat hij een geschenk met een waarde van f 207 bij verkoop kreeg voor het maken van textiel. [fol. 1194] De verplaatsing van de residentie van Limbotto naar Quadang en de overeenkomst van 31 juli 1765, waarbij vooral is bedongen dat het delven van goud ongestoord voortgaat, zijn goedgekeurd. Men zal de koning en rijksgroten van Limbotto schrijven dat men op hun ijver en welgezindheid rekent.)

Het postje van Bintaoena, alwaar een corporaal en twee man beschijden zijn, is aangehouden, hoewel den Manado's resident voor de intrecking heeft g'inclineert om dies geringe goud insaam van maar drie realen in agt maanden. Wij hebben sulx gepasseert uyt hoofde dat de ministers van gevoelen waren dat die menschen, die eerst kortelijk den christelijken godsdienst hebben aangenomen, weder mahometaans soudē wierden, en bovendien, wanneer de Comp^e hun quam te verlaten, de Boelangers en Gorontaalders hun soudē verdrucken.

Fol.1194r-v.

(Daar van Parigi niets goeds wordt verwacht, is dit postje opgeheven, waarbij 2 à 3 pantjalangs voor het afhalen [fol. 1195] van geschut en ammunitie zullen worden gebruikt. Anders zou de koning het weleens niet kunnen vrijgeven. Hoewel het bestuur beval dat men zich moest schadeloos stellen voor de tekorten van de overleden posthouders en daarheen geen textiel meer mocht worden gestuurd, totdat dit was uitgevoerd, is er daarvan nog niets binnengekomen. Met raad en hulp heeft Mono Arfa zich goed gedragen bij de herhaalde roverijen van de Mandarezen. Men heeft zijn tevredenheid hierover geuit en ook dat de huidige resident te Menado de leverantie van rijst zo regelde, dat er op Ternate geen gebrek was. Het is goedgekeurd dat het bestuur beval alle Buginezen en Mandarezen uit de goudmijnen en van de andere zijde van Mogondo te weren. De recognitiegelden voor Maba, Weda, Patani, Batjan, Tidore en Ternate, en enige kleine geschenken zijn goedgekeurd, maar de Compagnie moet hierdoor geen schade lijden. Op 3 oktober 1764 zijn [fol. 1196] vier pantjalangs van patrouillering rond Halmaheira teruggekeerd. Er was geen treffen, maar één van de leiders, Thomas Voijes, kocht te Maba honderd nootmuskaten zonder de herkomst te kunnen aangeven. Ze zouden als medicijn dienen. Bij inspectie bleken ze zeer mager en slechter dan de Bandase te zijn. Op 12 oktober 1764 zijn ze verbrand en het gedrag van het uitgezonden personeel is goedgekeurd. Om de patrouillering ongehinderd voort te zetten vertrekken de pantjalangs Snuffelaar en Swaan naar Ternate met zo mogelijk 50 militairen en 20 matrozen. Daar zijn een bark, 2 sloepen en 5 pantjalangs. Van de vermiste pantjalang Reuk is nog niets vernomen. De vernietiging van de specerijbomen op de nog niet bezochte landerijen moet weer worden begonnen. [fol. 1197] In tien maanden zijn in het noorden van Halmaheira, te Dodingo, Cauw, Gomsorge en Tonigo 30.609 diverse specerijbomen uitgeroeid. Dit is door bezoek aan eerder niet bezochte plaatsen 2430 bomen meer dan in 1759. In Sidangoli en de districten Sahu, Gamkonorah en op het eiland Morotai etc. aldaar zijn 17369 specerijbomen uitgeroeid, wat 22.623 minder is dan in 1758. Het bestuur wijt dit aan de toen grondige uitroeiing en twijfelt niet aan de trouw van de uitvoerders die hun rapporten beëdigd hebben. Ze zijn gedechargeerd. Tussen 29 oktober 1764 tot 23 mei 1765 zijn er op de Obi eilanden 29.650 bomen uitgeroeid. De gouverneur geeft toe dat de Engelsen in de zogenaamde Pits Roete specerijen kunnen verwerven. [fol. 1198] Ze kunnen die krijgen van Makassarse en Buginese vaartuigen die van Ceram naar Manilla en elders varen. Men beloofde dit te onderzoeken en er maatregelen tegen te zullen nemen. Dit moet krachtig worden uitgevoerd. De gouverneur houdt het gerucht dat er vier vreemde schepen en een tweemast bark bij de hoek van Patani zijn verschenen, voor vals. Zonder het te merken kunnen daar onmogelijk